

ชื่อโครงการ การอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๒

๑. หลักการและเหตุผล

หลักนิติธรรม (The Rule of Law) และหลักนิติรัฐ (The Legal State) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ว่า “ไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมายและกฎหมายต้องตั้งอยู่บนความชอบธรรมเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และมหาชนชาวสยาม” อาจกล่าวได้ว่าหลักการที่สำคัญที่สุดของหลักนิติธรรม คือ การใช้อำนาจรัฐจะมีความชอบ ก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับกฎหมายที่ตราขึ้นโดยชอบ ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันการใช้อำนาจรัฐอย่างไม่เป็นธรรมยังผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ดังนั้นเพื่อให้เกิดความปรองดองและเกิดความเป็นธรรม ทั้งต่อปัจเจกชนและต่อประโยชน์ส่วนรวมของรัฐ หลักนิติธรรมจะเป็นหลักประกันผลประโยชน์ของปัจเจกชนและมหาชน การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนกำกับกำกับการใช้อำนาจรัฐในทุกภาคส่วน ให้เป็นไปโดยธรรมตามครรลองวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การพัฒนาหลักนิติธรรมจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืนมีคุณภาพการต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับปณิธานของศาลรัฐธรรมนูญที่ว่า “ยึดหลักนิติธรรม คำจูนประชาธิปไตย ห่วงใยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน” และสอดคล้องกับนโยบายสร้างความปรองดองของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย

ผลจากการดำเนินโครงการการฝึกอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ได้รับการตอบรับจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายภาคส่วนในสังคมเป็นอย่างดี เพราะมีจุดเด่นในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และเนื้อหาวิชาการฝึกอบรมที่มีองค์ความรู้จากหลากหลายสาขาอย่างครอบคลุม ทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน และด้านอื่นๆ โดยได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาควิชาการ ราชการ องค์กรอิสระ องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร และอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในระดับประเทศ และระดับสากล ตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการดังกล่าวที่ผ่านมาทำให้เกิดการพัฒนา และต่อยอดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสังเคราะห์ออกมาเป็นผลงานวิชาการที่ทรงคุณค่า มีข้อวิพากษ์ และเสนอแนะต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ในการพัฒนาทุกองคาพยพในสังคมต่อไปในวันข้างหน้า

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเพื่อเป็นการขยายวงกว้างในทางความคิดเห็นด้านหลักการประชาธิปไตยจากทุกส่วนขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และมีบทบาทในการบริหารภารกิจของประเทศชาติ มีความเข้าใจในบทบาทตามระบอบประชาธิปไตยของผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละหน้าที่ ให้เกิดการพัฒนายิ่งๆขึ้นไป การดำเนินโครงการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จึงขยายโอกาสให้มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากภาคส่วนต่างๆ ที่หลากหลายเพิ่มขึ้น เช่นภาคการเมือง เพื่อให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการฝึกอบรม รุ่นที่ ๒ มีความหลากหลาย สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อไปในอนาคต

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมของบุคลากรทั้งในภาครัฐและเอกชนให้สอดคล้องกับวิถีการปกครองตามหลักนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาธิปไตย หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และหลักการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๒.๒ เพื่อให้บุคลากรที่ผ่านการศึกษอบรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ประชาชน ประชาสังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวม

๒.๓ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายชุมชนทางวิชาการด้านรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องับกระบวนการยุติธรรมทางศาล โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และความรับผิดชอบต่อสังคม

๓. เป้าหมายของโครงการ

ผลลัพธ์สุดท้ายของหลักสูตรคือ ผู้ผ่านการอบรม มีภาวะผู้นำ มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการที่ดี สามารถนำการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. กิจกรรมหลัก

๔.๑ การอบรมในห้องบรรยาย

การบรรยาย/อภิปราย แบ่งการบรรยายออกเป็น ๓ กลุ่มวิชา โดยวิทยากรกิตติมศักดิ์ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของศาลรัฐธรรมนูญ และวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน ๑๓๒ ชั่วโมง

๔.๒ ภาคปฏิบัติ แบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย จำนวน ๕ กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มละประมาณ ๑๐ คน จัดทำเอกสารและนำเสนอรายงานการศึกษากลุ่มในการศึกษาดูงานต่างประเทศ

๔.๓ การศึกษาดูงาน

- ในประเทศ

๑) กรุงเทพมหานคร เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ๒๕๕๗

๒) ต่างจังหวัด เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗

- ต่างประเทศ

๑) ทวีปเอเชีย วันที่ ๒๕ มกราคม – ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้

๒) ทวีปยุโรป วันที่ ๒๑ – ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และประเทศอิตาลี

๔.๔ การปฐมนิเทศนอกสถานที่ ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๑ มกราคม ๒๕๕๗ ณ จังหวัดกาญจนบุรี

๔.๕ การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์

๔.๖ การเขียนบทความวิชาการคนละ ๓ บทความ ได้แก่ (๑) บทความเกี่ยวกับหลักนิติธรรมจำนวน ๑ เรื่อง กำหนดส่งเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ (๒) บทความเกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยจำนวน ๑ เรื่อง กำหนดส่งเดือนเมษายน ๒๕๕๗ (๓) บทความเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนจำนวน ๑ เรื่อง กำหนดส่งเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ และผู้เข้าอบรมคัดเลือกบทความส่วนบุคคลของตนเองจำนวน ๑ เรื่อง เพื่อนำเสนอภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗

๔.๗ พิธีมอบประกาศนียบัตร

๕. วิธีดำเนินการ

๕.๑ การอบรมในห้องบรรยาย

๕.๑.๑ การบรรยาย/การอภิปราย แบ่งการบรรยายออกเป็น ๓ กลุ่มวิชา โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๕.๑.๒ ภาคปฏิบัติ แบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย จำนวน ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๓ คน จัดทำเอกสารทางวิชาการ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

๕.๒ กิจกรรมเสริมและการศึกษาดูงาน

๕.๒.๑ การปฐมนิเทศนอกสถานที่ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มกราคม ๒๕๕๗ ณ จังหวัดกาญจนบุรี

๕.๒.๒ การศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

ในประเทศ

- ๑) กรุงเทพมหานคร เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ๒๕๕๗
- ๒) ต่างจังหวัด เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗

ต่างประเทศ

- ๑) ทวีปเอเชีย วันที่ ๒๕ มกราคม - ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
 - ศาลรัฐธรรมนูญ สาธารณรัฐเกาหลี
 - ศาลสูงสุด ประเทศญี่ปุ่น
- ๒) ทวีปยุโรป วันที่ ๒๒ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗
 - สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สมาพันธรัฐสวิส
 - ศาลรัฐธรรมนูญ ประเทศอิตาลี

๕.๒.๓ การปฐมนิเทศ และพิธีมอบประกาศนียบัตร

๖. สถานที่ดำเนินการ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ๘๐ พรรษา อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๗. ระยะเวลาของโครงการ

ระยะเวลาการอบรม (รวมถึงการศึกษาดูงาน) ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ - เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ โดยบรรยายวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น.

๘. ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มงานวิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา

๙. ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ และเกณฑ์การพิจารณาผู้สำเร็จการฝึกอบรม

ผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประเมินผลการฝึกอบรมแล้วเห็นว่าประสบความสำเร็จในระดับร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป สำหรับเกณฑ์การพิจารณาผู้สำเร็จการฝึกอบรม ประกอบด้วย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเข้ารับการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ และจัดทำเอกสารทางวิชาการตามจำนวนที่กำหนด

๑๐. การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๕๒ คน จากภาคส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ ผู้พิพากษาและตุลาการ จำนวน ๔ คน

- ๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวน ๑ คน
- ๒) ประธานหรือรองประธาน หรือประธานแผนกคดีในศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ จำนวน ๑ คน
- ๓) ตุลาการศาลปกครอง จำนวน ๒ คน
- ๔) ตุลาการศาลทหารสูงสุด จำนวน ๑ คน

๑๐.๒ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จำนวน ๕ คน

- ๑) รัฐมนตรีหรือผู้แทน จำนวน ๑ คน
- ๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พรรคร่วมฝ่ายรัฐบาล) จำนวน ๑ คน
- ๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พรรคร่วมฝ่ายค้าน) จำนวน ๑ คน
- ๔) สมาชิกวุฒิสภา (มาจากการเลือกตั้ง) จำนวน ๑ คน
- ๕) สมาชิกวุฒิสภา (มาจากการสรรหา) จำนวน ๑ คน

๑๐.๓ สำนักงานศาล จำนวน ๔ คน

- ๑) ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไปหรือเทียบเท่า จำนวน ๒ คน
- ๒) ข้าราชการสำนักงานศาลยุติธรรม ตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไปหรือเทียบเท่า จำนวน ๑ คน
- ๓) ข้าราชการสำนักงานศาลปกครอง ตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไปหรือเทียบเท่า จำนวน ๑ คน

๑๐.๔ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานละ ๑ คน จำนวน ๕ คน

- ๑) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ๒) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๓) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๔) องค์กรอัยการ
- ๕) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑๐.๕ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไปหรือเทียบเท่า หน่วยงานละ ๑ คน) จำนวน ๑๒ คน

- ๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ๒) กระทรวงยุติธรรม
- ๓) กระทรวงการต่างประเทศ
- ๔) กระทรวงการคลัง
- ๕) กระทรวงมหาดไทย
- ๖) สำนักงานงบประมาณ

- ๗) กรุงเทพมหานคร
- ๘) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- ๙) บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
- ๑๐) โรงพยาบาลศิริราช
- ๑๑) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- ๑๒) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑๐.๖ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม หน่วยงานละ ๑ คน จำนวน ๒ คน

- ๑) กองบัญชาการกองทัพไทย ได้แก่ นายทหารที่มียศตั้งแต่ พลโท พลอากาศโท พลเรือโท ขึ้นไป
- ๒) กองทัพอากาศ ได้แก่ นายทหารที่มียศพลอากาศโทขึ้นไป

๑๐.๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๑ คน ได้แก่ นายตำรวจที่มียศตั้งแต่พลตำรวจโทขึ้นไป

๑๐.๘ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จำนวน ๓ คน (ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือผู้บริหารตั้งแต่ระดับคณบดีขึ้นไปหรือเทียบเท่า)

๑๐.๙ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรลักษณะไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และสื่อมวลชน โดยเป็นผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและแผ่นดิน จำนวน ๒ คน

๑๐.๑๐ ทนายความอาวุโสซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการช่วยเหลือสังคม จำนวน ๑ คน

๑๐.๑๑ บุคคลที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ หรือที่ปรึกษาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ หรือรองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (ด้านบริหารและด้านคดี) เห็นสมควร และได้รับความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๓ คน

๑๑. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การเมืองการปกครองไทยได้รับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเริ่มต้นด้วยการพัฒนาบุคลากรและสร้างเครือข่ายในการร่วมกันสร้างประชาธิปไตยให้เกิดสันติสุขสภาพแก่ประชาชนชาวไทยทั้งปวง เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สร้างเจตคติ ค่านิยม ความคิด และวิถีชีวิตประชาธิปไตย และร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

.....